

Česká republika

Sídla

1) Většina našich měst vznikla v období 12. až 14. století především jako centra řemesel a obchodu.

Od poloviny 19. století docházelo k procesu industrializace, což vedlo k nárůstu počtu obyvatel ve městech. Poměrně rychle se rozvíjela ta města, která se stala centry průmyslu (Praha, Brno, Plzeň, Liberec), těžby uhlí (Ostrava, Kladno) nebo měla výhodnou polohu na hlavních železničních tratích (Pardubice, Přerov). Některá města se však naopak nerozvíjela, např. proto, že zanikla původní těžba barevných kovů (Kutná Hora, Jihlava) nebo měla v rámci státu okrajovou polohu (Opava).

Po 2. světové válce **proces urbanizace** pokračoval. Rostla především centra těžkého průmyslu (Ostrava, Karviná, Frýdek – Místek, Třinec, Most, Chomutov), zcela nově vzniklo město Havířov s obytnou funkcí. V průmyslových centrech docházelo od 50. let k rozsáhlé výstavbě obytných sídlišť, později také k administrativnímu připojování okolních menších obcí k větším městům.

Od 90. let dochází k novému jevu tzv. **suburbanizaci**, tj. stěhování obyvatel z měst do okolních menších obcí, kde vznikají satelitní městečka (nová zástavba rodinných domů). V tomto období dochází také k osamostatňování některých obcí, které byly v předchozím vývoji přičleněny k větším sídlům.

2) Podle ČSÚ bylo k 1. 1. 2012 na našem území celkem **6 251 obcí**. Pro osídlení České republiky je typický velký počet menších obcí. Prostudujte rozložení měst podle počtu obyvatel na této [mapě](#).

Obr. 1a,b: Venkovské osídlení
Zdroj: vlastní foto

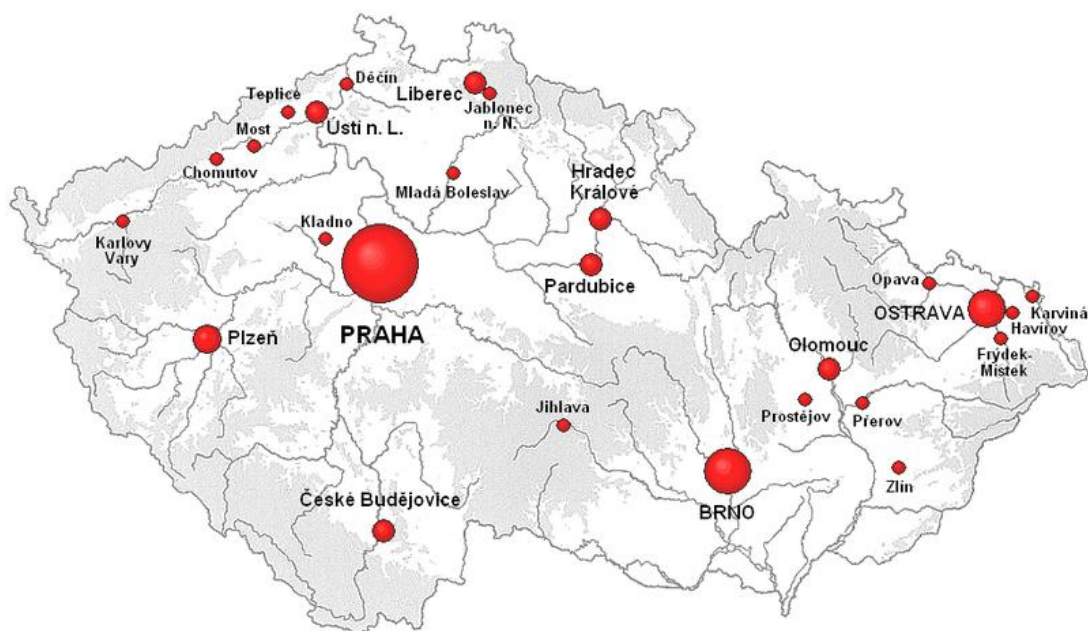
a) Podívejte se na [zákon o obcích](#) č.128/2000 Sb. Podle §3 je obec, která má alespoň 3 000 obyvatel **městem**, pokud tak na návrh obce stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády, §4 pak vymezuje tzv. **statutární města**: Kladno, České Budějovice, Plzeň, Karlovy Vary, Ústí nad Labem, Liberec, Jablonec nad Nisou, Hradec Králové, Pardubice, Jihlava, Brno, Zlín, Olomouc, Přerov, Chomutov, Děčín, Frýdek-Místek, Ostrava, Opava, Havířov, Most, Teplice, Karviná, Mladá Boleslav a Prostějov.

b) O vývoji městského obyvatelstva se dočtete na stránkách [Českého statistického úřadu](#).

c) Podívejte se do [Statistického lexikonu obcí](#). Vyhledejte údaje o obcích vašeho kraje. Zařaďte je správně k jednotlivým okresům podle této [mapky](#).

d) Podle následujícího odkazu porovnávejte [stupeň urbanizace](#) ve vybraných státech.

e) Podle tohoto odkazu vyhledejte na mapě [města ČR](#) podle velikosti.

Obr. 2: Statutární města

Zdroj: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Mapa_m%C4%9Bst_%C4%8CR.PNG

3) Popište, jaké mohou být **funkce sídel**.

4) Seznamte se s pojmem **urbanistické zóny** měst (historické jádro, obytné zóny a sídliště z různých období, průmyslové zóny, obchodní centra atd.).

Obr. 3: Znojmo

Zdroj: vlastní foto

5) Vypracujte skupinový úkol: zjistěte, jak se v čase postupně rozvíjelo naše město, jaké jsou jeho současné převažující funkce a urbanistické zóny.

a) Pracujte s různými mapovými odkazy ([1](#), [2](#), [3](#)). Mapy porovnávejte, vyslovujte závěry.

b) Své závěry můžete doplnit na vycházce městem.

c) Vytiskněte si plán města a zakreslete do něj podle vámi zvolené legendy urbanistické zóny. O výsledcích diskutujte.

Obr. 4: Rozptýlené osídlení v Karpatech

Zdroj: vlastní foto

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Zdroje:

Zeměpis České republiky: učebnice pro střední školy. 1. vyd., dotisk. Praha: Česká geografická společnost, 2006, 95 s. ISBN 80-860-3453-4.

Český statistický úřad [online]. 2013 [cit. 2013-11-08]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/>

Zdroje obrázků:

Obr. 1a,b: vlastní foto

Obr.2: MAPOVÉHO NÁLOŽNÍK. Soubor: Mapa měst ČR.PNG. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- 2013 [cit. 2013-11-08]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Mapa_m%C4%9Bst_%C4%8CR.PNG

Obr. 3, 4: vlastní foto